

کسب رتبه ۱۶ تا ۲۲ اقتصاد ایران در جهان طی ۱ دهه اخیر

یکی از مهمترین شاخص های مقایسه اقتصاد کشورها در گزارش های صندوق بین المللی پول، بانک جهانی و سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا، حجم تولید ناخالص داخلی بر اساس شاخص قدرت برابری خرید (PPP) است که نشان می دهد جمهوری اسلامی ایران رتبه های ۱۶ تا ۲۲ را بین کشورهای دنیا داشته است.

به گزارش سایت خبری پرسون، اقتصاد ایران به ویژه طی یک دهه اخیر سالهای پر فراز و نشیب زیادی را تجربه کرده است، سالها درگیر تحریم بوده و سال گذشته نیز تبعات بیماری کرونا نیز به آن اضافه شد. در این بین اقتصاد ایران به لحاظ جایگاه ژئوپلیتیک، ژئواستراتژیک و اندازه تولید ناخالص داخلی همواره بین کشورهای برتر جهان قرار داشته است. البته باید همین جا به این نکته توجه داشت که رفاه و توسعه؛ شاخصهای گوناگونی دارد و اکنون آنچه که مردم در اختیار دارند در مقایسه با دهه های گذشته بسیار بیشتر شده است، به عنوان نمونه؛ در روستاها اینترنت، حمل و نقل، بهداشت و ... ایجاد شده است که در گذشته این چنین نبود و ایجاد آنها هزینه دارد.

یکی از مهمترین معیارها در این خصوص، شاخص توسعه انسانی است که طبق گزارش سازمان ملل متحد، جمهوری اسلامی ایران طی ۴۰ سال گذشته بالاترین نرخ رشد توسعه را در جهان داشته است. گزارش توسعه انسانی یکی از مهمترین و معتبرترین گزارش های اقتصادی و اجتماعی در جهان است که هر ساله توسط دفتر توسعه سازمان ملل متحد (UNDP) منتشر می شود و در این گزارش شاخص توسعه انسانی (HDI) کشورها بر اساس معیارهایی چون امید به زندگی، کیفیت نظام آموزشی، درآمد واقعی و سرانه درآمد ملی از عدد صفر تا یک محاسبه می شود. بین ۱۰۵ کشور دنیا که از سال ۱۹۸۰ میلادی شاخص توسعه انسانی برای آنها محاسبه می شد، ایران با ۰.۳۳۷ درجه افزایش، طی این ۴ دهه بالاترین رشد را در شاخص توسعه انسانی داشته است.

در عین حال یکی از مهمترین شاخص های مقایسه اقتصاد کشورها در گزارش های صندوق بین المللی پول، بانک جهانی و سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا، حجم تولید ناخالص داخلی بر اساس شاخص قدرت برابری خرید (PPP) است که رتبه بندی اقتصادهای بزرگ دنیا را نشان می دهد و بررسی این گزارش ها طی یک دهه اخیر نشان می دهد، جمهوری اسلامی ایران از رتبه های ۱۶ تا ۲۲ را بین کشورهای دنیا داشته است.

البته جدول زیر که از یکی از گزارشهای صندوق بین المللی پول استخراج شده، نیز نشان می دهد، اقتصاد ایران طی سالهای ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰ بین ۱۸ کشور برتر دنیا بوده است.

اخیرا نیز مقام معظم رهبری در سخنرانی نوروزی با استناد به یکی از گزارش های بانک جهانی به رتبه ۱۸ اقتصاد ایران بین اقتصادهای دنیا اشاره کرده بودند. البته پیش از این نیز (بهمن ماه ۹۹) محمد باقر نوبخت، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور بر رتبه برتر اقتصاد ایران در بین اقتصادهای جهان اشاره کرده و گفته بود، با همه مشکلاتی که وجود دارد و کسی نمیتواند رنج اقتصادی مردم را انکار کند، اما باید بپذیریم ما جزو ۱۸ کشور بزرگ جهان در تولید ناخالص داخلی هستیم.

نوبخت تاکید کرده بود: پس از جنگ جهانی دوم، اقتصاد کشورها بر اساس رشد اقتصادی پنج تا هفت درصدی بررسی می شد، اما از ۱۹۷۰ تا ۱۹۹۰ میلادی رشد اقتصادی به همراه توزیع عادلانه ثروت شاخص قرار گرفت و پس از آن توسعه انسانی؛ ملاک بررسی اقتصاد کشورهاست.

وی با بیان این که حتی در کشورهای اروپایی نیز برخی نرخ بیکاری بالایی دارند، اضافه کرد: جمهوری اسلامی ایران که با جنگ، ترور و تحریم در سالهای گذشته روبرو بوده است نمیتواند بگوید رفاه کامل را ایجاد کرده، اما بر اساس شاخص توسعه انسانی سازمان ملل، در همه سالهای پس از انقلاب وضع ما بهتر شده است.

گفتنی است، شاخص تولید ناخالص داخلی یا GDP بر اساس معیار PPP (قدرت برابری خرید)، مهمترین معیار در رتبه بندی قدرت اقتصادی کشورها در جهان محسوب می شود. محاسبه GDP اساسا توسط نهادهای داخلی هر کشوری انجام می شود و به طور مثال در ایران بانک مرکزی و مرکز آمار سالانه این شاخص را محاسبه می کنند. اما برای مقایسه کشورها در سطح جهان، نهادهای متعددی همچون صندوق بین المللی پول و بانک جهانی، پس از بررسی آمارهای هر کشور، اقدام به انتشار لیست رتبه بندی شده کشورهای جهانی در شاخص GDP می نمایند. شاخص تولید ناخالص داخلی هر کشور ابتدا بر اساس واحد پولی همان کشور محاسبه می گردد. به طور مثال بانک مرکزی ایران شاخص GDP را بر اساس ریال گزارش می کند؛ در کشورهای اروپایی این شاخص برحسب یورو اعلام می شود؛ هند به روپیه، چین به یوان، ژاپن به ین و آمریکا نیز این شاخص را برحسب دلار گزارش می کند. ولی در گزارش های جهانی برای مقایسه کشورها، تولید ناخالص داخلی بر اساس نرخ دلار و قدرت برابری خرید محاسبه می شود.

بر اساس اعلام صندوق بین المللی پول تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۲۱ به ۶۵۱ میلیارد دلار افزایش خواهد یافت. بر اساس این آمار تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری در سال ۲۰۲۰ حدود ۶۱۰ میلیارد دلار بوده است. همچنین در سال ۲۰۱۹ نیز تولید ناخالص داخلی کشور حدود ۵۸۳

میلیارد دلار اعلام شده است. گفتنی است در سال ۲۰۱۷ تولید ناخالص داخلی کشور ۴۳۰ میلیارد دلار بوده است.

بررسی آمارهای صندوق بین المللی پول نشان می دهد، ایران بر حسب تولید ناخالص داخلی با (معیار برابری قدرت خرید) در رتبه بیست و دوم قرار دارد. بر این اساس تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۲۰۲۱ حدود ۱۰۰۰ میلیارد دلار برآورد شده است.

لازم به ذکر است، برای محاسبه دلاری میزان تولید ناخالص داخلی کشورها، دو روش متفاوت وجود دارد. در روش اول، برای تبدیل شاخص به مقدار دلاری، از نرخ اسمی دلار که در بازار کشورها بین مردم مبادله می گردد، استفاده می شود. در روش دوم به جای نرخ اسمی دلار، «نرخ برابری قدرت خرید دلار» مورد استفاده قرار می گیرد. در این روش از طریق مقایسه قدرت خرید دلار در بازار آمریکا با قدرت خرید پول ملی هر کشور (برای کالای واحد) در بازار داخلی، نرخ دلار را تعیین می کند. حاصل این روش نیز شاخص «GDP برابری قدرت خرید» است.

همانطور که در جدول بالا قابل مشاهده است، طبق برآورد صندوق بین المللی پول، اقتصاد ایران بر اساس تولید ناخالص داخلی با معیار برابری قدرت خرید در سال ۲۰۱۹ در رتبه هجدهم دنیا بوده است. البته در سال ۲۰۱۷ میلادی نیز اقتصاد ایران رتبه ۱۸ دنیا را داشت.

گفتنی است بر اساس آخرین گزارش بانک جهانی نیز تولید ناخالص داخلی کشور با معیار PPP یا برابری قدرت خرید حدود ۱۰۰۰ میلیارد دلار بوده است و ایران بین کشورهای دنیا در رتبه ۲۱ قرار دارد.

باید به این نکته نیز دقت داشت که برآوردهای مختلف نهادهای بین المللی از جمله صندوق بین المللی پول و بانک جهانی معمولاً بر اساس اطلاعات اولیه بوده و ممکن است چندین بار این امارها بروزرسانی شوند. اما نکته مهم این است که اقتصاد ایران به لحاظ اندازه و حجم بر حسب هر دو معیار محاسبه تولید ناخالص داخلی جزو کشورهای برتر جهان می باشد.

منبع: تسنیم